

KASVINTUHOOJIEN LEVIÄMISTÄ VOI ESTÄÄ

Suomessa noudatetaan EU:n kasvinterveylainsäädäntöä kasvien tuotannon ja kaupan säätelemisessä. Yritysten ja kansalaisten on tärkeää tunnistaa keskeiset karanteenituhoojat ja ilmoittaa epäilyttävistä havainnoista Ruokavirastolle. Haitallisten kasvitautien ja tuholaisten leviämistä voi estää noudattamalla kasvien tuontia ja tilaamista koskevia ohjeita.

Maahantuojat ja viejät edistävät kasvinterveyttä noudattamalla kansainvälistä kauppaa koskevia vaatimuksia. EU:n ulkopuolisista maista tuotaville kasveille ja kasvituotteille on asetettu tuontikieltoja ja käsittelyvaatimuksia. Kasveja ja kasvituotteita sisältävät lähetykset tarkastetaan sekä ennen niiden lähettämistä että EU:n alueelle saapumisen yhteydessä.

Viljelijöille ja kasvien myyjille on omat vaatimuksensa. Viljelmillä kasvit tarkastetaan kasvitautien ja tuholaisten varalta sekä tuotannon aikana että ennen myyntiä. Vaatimusten täytyminen osoitetaan EU:n sisäisessä kaupassa kasvipassilla.

HALLITTU HOITAMATTOMUUS PUUTARHASSA LISÄÄ LUONNON MONIMUOTOISUUTTA

Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan elämän koko kirjoa: lajien sisäistä perinnöllistä muuntelua, lajien runsautta sekä niiden elinympäristöjen monimuotoisuutta. Jokainen voi edistää sitä pienin teoin omassa pihassaan tai puutarhassaan:

jättämällä osan nurmikkoa ajamatta, sillä muun muassa silit ja pörräiset pitävät hallitusta hoitamattomuudesta.	jättämällä puun lahoamaan tai perustamalla lahoppuutarhan – näin pääsee seuraamaan puutarhan elämää, ihailemaan käpiä tai vaikkapa poikasiaan ruokkiava käpytikkaa.	karsimalla haitalliset vieraslajit pois lähiympäristöstä.
istuttamalla terveen, tarkastetun kasvin.	rakentamalla viherkaton tai seinän.	perustamalla hyönteishotelliin.

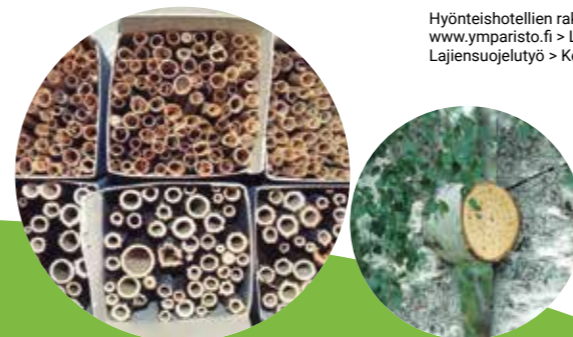
Lisätietoja: www.sll.fi, www.vieraslajit.fi

MAJOITA PÖLYTTÄVÄ PÖRRIÄINEN

Kukkivat viljely- ja luonnonkasvit sekä puutarhamarjat ja hedelmät tarvitsevat hyviä pölyttäjiä. Pesäpaikkojen vähentymisen takia kolopeisivät pölyttäjät tarvitsevat hyönteishotelleja eli keinopesiä (korsipesiä, koivupölkkyjä, yhdistelmäpönttöjä).

ASUMISMUOTO	TARVIKKEET	VALMISTELU
Korsipesä = korsia purkissa	maitopurkkeja, koiranputkia, järviuokoa, mattoveitsi, nippusiteitä, puuliimaa	kerää syyskesällä koiranputkia ja järviuokoa kuivumaan sateelta suojattuun paikkaan
Koivupölkkypesä = pölkkyyn poratut pesäreiät	sahattuja koivupölkkyjä, puuliimaa, pora ja poranteriä (halkaisijat 4, 6 ja 8 mm), kiinnityskoukkuja, nippusiteitä	sahaa loppukesästä noin 20 cm halkaisijaltaan olevasta tuoreesta koivunrungosta 20 cm pitkiä pölkkyjä ja penslaa ne molemmista päistä puuliimalla. Jätä tuohi ja puunkuori paikoilleen. Anna kuivua hitaasti.
Yhdistelmäpönttö = alakerrassa puuhun porattuja pesäreikiä, yläkerrassa korsia	sahattua lautaa, parrua, koiranputkia, järviuokoa, muovitettua pahvia (esim. tyhjiä kakkurasioita), nippusiteitä, mattoveitsi, puuliimaa	kerää syyskesällä koiranputkia ja järviuokoa kuivumaan sateelta suojattuun paikkaan.

Hyönteishotellien rakennusohjeet:
www.ymparisto.fi > Luonto > Lajit > Lajien suojelutyö > Keinopesäohjeet

KANSAINVÄLINEN
KASVINTERVEYSVUOSI
2020

SUOJELEMALLA
KASVEJA
SUOJELEMME
ELÄMÄÄ

VUOSI 2020 ON KANSAINVÄLINEN KASVINTERVEYSVUOSI

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO on Suomen aloitteesta julistanut vuoden 2020 kansainväliseksi kasvinterveysvuodeksi. On tärkeää nostaa tietoisuutta siitä, miten kaikki kansalliset voivat estää kasvitautien ja tuholaisten leviämisen Suomeen.

Kasvitautit ja tuholaisten eli kasvintuhoojat kulkeutuvat maasta toiseen kansainvälisessä kaupassa kuljetettavien kasvien, kasvitautien ja puisten pakkausmateriaalin välityksellä. Kasvintuhoojat voivat aiheuttaa ennalta arvaamattomia vahinkoja viljelyksille, metsätaloudelle ja luonnolle.

Kasvintuhoojat voivat ilmaston lämpenemisen takia levittäytyä uusille alueille tai menestyä nykyisillä alueillaan paremmin. Kasvitautit hyötyvät lämmön ja kosteuden lisääntymisestä. Suomessa kasvinterveystilanne on hyvä moneen muuhun maahan verrattuna. Monet kasvitautit ja tuholaisten ovat yleisiä etelämpänä Euroopassa, mutta Suomessa niitä ei vielä ole.

TERVEET KASVIT OVAT RUOANTUOTANNON PERUSTA

Terveet, hyvälaatuista satoa tuottavat kasvit ovat ruoantuotannon perusta. Kasvintuhoojat ovat tuotannolle vakava uhka, sillä FAO:n arvion mukaan 20–40 prosenttia maailman sadosta tuhoutuu vuosittain kasvitautien ja tuholaisten takia.

Maapallon väestön kasvaessa on tärkeää estää kasvintuhoojien leviäminen uusille alueille. Vähemmän kehittyneissä maissa kasvintuhoojat voivat aiheuttaa jopa nälänhädän. Euroopassa esimerkkinä vakavasta kasvintuhoojaongelmasta on oliiviviljelmää Etelä-Italiassa tuhonnut *Xylella fastidiosa* -bakteeri, joka löydettiin Italiasta vuonna 2013. Kasvinterveys on tärkeää myös ympäristön kannalta. Vierasperäiset kasvitautit ja tuholaisten aiheuttavat maailmalla vakavia metsätuhoja.

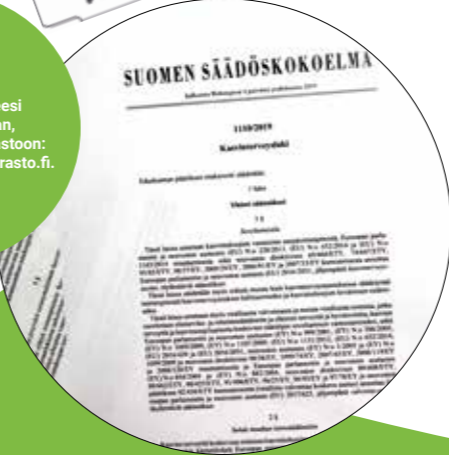
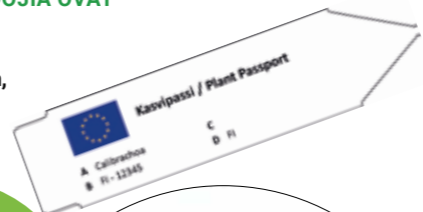
Suomi on toistaiseksi säästynyt vierasperäisten kasvintuhoojien aiheuttamilta metsätuhoilta. Suomen kannalta erityisen haitallinen kasvintuhooja olisi mäntyankeroinen, koska sen löytöminen vaikeuttaisi sahatavaran vientiä.

TUNNISTA AINAKIN KARANTEENITUHOOJAT

Kasvintuotannolle ja metsille erityisen haitallisia kasvintuhoojia kutsutaan karanteenituhoojiksi. Niiden pääsy Suomeen pyritään estämään valvomalla kasvien ja kasvitautien maahantuontia ja tuotantoa.

KARANTEENITUHOOJIA OVAT ESIMERKIKSI aasianrunkojäärä, koloradonkuoriainen, tulipolte ja mäntyankeroinen.

Jos epäilet löytäneesi karanteenituhoojan, ilmoita siitä Ruokavirastoon: kasvinterveys@ruokavirasto.fi.

TUTUSTU TUHOOJIIN

AASIANRUNKOJÄÄRÄ on isokokoinen kovakuoriainen. Sen tuntosarvet ovat ruumista pidemmät ja raidalliset. Aasianrunkojäärän toukat vioittavat monia lehtipuita syömällä käytäviä runkoon. Toukat elävät esimerkiksi koivuissa, haavoissa, lepissä ja vaaheroissa.

KOLORADONKUORIAINEN on perunan lehtiä syövä kovakuoriainen. Kuoriaisia voi kulkeutua Suomeen kesäsin ilmavirtausten mukana. Suurimman tuhon tekevät kuoriaisen pulleet, oranssinpunaiset toukat. Aikuinen kuoriainen on noin senttimetrin mittainen.

TULIPOLTE on bakteeritauti, joka aluksi lakastuttaa ja ruskettaa isäntäkasviensa oksia. Taudin edetessä oksien ja runkoon muodostuu kuoliolaikkuja. Lopulta kasvi näyttää tulen korventamalta. Tulipolte tarttuu muun muassa omenapuihin, päärynäpuihin, pihlajiin, tuomi- ja orapihlajiin sekä tuhkapensaisiin.

MÄNTYANKEROINEN on pieni sukulamato, joka leviää puisten pakkausmateriaalin ja tukkijäärien välityksellä. Mäntyankeroinen elävät havupuiden sisällä. Lisääntyessään ankeroinen estävät nestevirtausta puussa, minkä seurauksena puut kuolevat lämpimässä ilmastossa. Suomessa oireita ei välttämättä ilmaantuisi.